

A. F. ONNEWEER, Vet in brood. Nr. 5. E. BROUWER, Georg Willehad Von Wendt, 21 maart 1876-17 mei 1954. E. H. GROOT en M. H. TEUNISSEN-VAN MANEN, Macrobiootische voeding. A. KLAASSEN, Verslag van het 6e Internationale Diëtistencongres, Hannover, 17-23 mei. Thema „Diätik und Umwelt”. E. J. BIGWOOD, Calories or joules?

Het ziekenhuis. — 4e Jrg. 1974. Nr. 6. J. TH. M. DE VREEZE, Volksgezondheid in het parlement (II). Geruisloze herstructurering en rechtszekerheid. J. R. VAN MANSUM, Toekomstige behoefte aan plaatsen in psychiatrische ziekenhuizen. J. C. M. HATTINGA VERSCHURE, W. VAN GORP en G. KROP, Kaartplanmethode voor actieve deelname in gezondheidszorgplanning. Nr. 7. J. H. TH. DE JONG, Rwanda medical project van ziekenhuiseconomen. Nr. 8. E. HOEJENBOS, Onderwijs in de zwakzinnigenzorg bij universitaire opleidingen. A. M. J. M. H. VAN DE SPIJKER, Ziekenhuispastoraat. Een ervaringsbericht. W. EKKER, Het diagnostisch patroon in de ziekenhuizen anno 1972. Nr. 9. W. VAN GORP, S. SCHRIJVERS en J. C. M. HATTINGA VERSCHURE, Werkmodel voor het ambulatorium in een algemeen ziekenhuis. Nr. 10. H. VAN GORP, G. SCHRIJVERS en J. C. M. HATTINGA VERSCHURE, Werkmodel voor het ambulatorium in een algemeen ziekenhuis.

PROEFSCHRIFTEN

Amsterdam (Universiteit van Amsterdam): H. A. P. C. OOMEN, The liver model in the evaluation of liver biopsy. H. B. KAL, Responses of a rat rhabdomyosarcoma and rat skin to irradiation with gamma rays and 15 MeV neutrons at low dose rates. H. F. KAUFMAN, The respiratory chain of *Azotobacter vinelandii*. J. L. MOLENAAR, The third human complement component. Studies on the immunochemical and biological properties. E. F. VOGELAAR, Contributions to the optimal use of human blood. H. L. VERWOERD-VERHOEF, Schedelgroei onder invloed van aangezichtsspleten. Een experimenteel onderzoek bij het konijn. R. J. VAN DER STADT, Interaction between proteins involved in oxydative phosphorylation. C. L. WOLDRINGH, The nucleo-plasm of *Escherichia coli*; a morphological study of its organization in intact plasmolysed and plasma membrane-less cells. W. J. HONNEBIER, The fetal brain in intra-uterine growth and parturition; the role of the hypothalamo-hypophysial system. H. M. KLUCK, Menselijke mannen: normaal, proliferatieve lesies en tumoren, een enzymhistochemische study. J. H. PLASMOOIJ, De depolarisatie van atriumspier. O. LEURIDAN, Tolerantie voor aniseikonie bij eenzijdige afakie gecorrigeerd met kontaktlenzen.

Amsterdam (Vrije Universiteit): F. A. BOSCHMA, Progesteronbelasting en de invloed van progesteron en clomifeen op het endometrium en de cycluslengte. J. J. CROLES, De lymfeklierreactie op weefselantigenen; een kwalitatief en kwantitatief onderzoek. T. J. WIEBENGA, Complexen van immuunglobulinen en lactaatdehydrogenase.

Leiden: F. R. HOHMANN, Chirurgie van de arteria poplitea. R. E. M. HEKSTER, Embolisatie therapie, een neuro-radiologische bijdrage. H. VAN SOMEREN, Segregation of human enzyme and antigen markers in man-chinese hamster somatic cell hybrids. M. HELFFERICH, De diagnostische betekenis van samenstelling en volume van het vruchtwater; een klinisch en dier-experimenteel onderzoek.

Nijmegen: J. W. F. M. MERKUS, Verpleegtehuispatiënten. G. P. H. HERMANS, De invloed van trekkrachten op de epifysaire groei. A. J. M. VOGTEN, Chronische hepatitis. P. TH. SMIT, Spoedgevallen in een huisartspraktijk. J. G. M. S. ROSIER, Hepatitis bij nierfunctie-ervangende behandeling. Een onderzoek bij gedialyseerde en getransplanteerde patiënten. J. G. M. C. DROP, Interdependence between plasma ionized calcium and hemodynamic performance. H. VAN BEIJEREN, Kinetic theory of hard spheres. D. D. BREIMER, Pharmacokinetics of hypnotic drugs.

Rotterdam: J. TH. J. UILENBROEK, The development of the early-androgen syndrome in the female rat. Z. C. VAN VUUREN, De coloninterpositie als mogelijkheid tot reconstructie van de oesophagus. H. E. ZOETHOUT, De invloed van coarctatio aortae op de nier bij kinderen.

Utrecht: W. WIJNGAARD, Optica van de netvlies receptoren. M. LASTHUIZEN, Eiwitsynthese in rattelever cellen?

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

Bezwaren van toepassing van anti-rubella-gammaglobuline

In zijn schrijven naar aanleiding van het referaat van Prof. DEKKING (1973) stelt collega HUISMAN (1973) dat de publikatie van FORREST e.a. geen argumenten oplevert voor wijziging van de in Nederland gevolgde procedure bij de toepassing van anti-rubella-immunoglobuline. Daarentegen zou de enige juiste conclusie zijn de titercontrole van de gravida niet na 4 weken, doch later, bijvoorbeeld na 6 weken te laten plaatsvinden.

Dit impliceert een eerste — negatieve — uitslag van de hemagglutinatieremmingsproef bij de toediening van de immunoglobuline. Hetzij vooraf (cave te langdurig uitstel van de immunoprophylaxis), hetzij gelijktijdig met de toediening van de immunoglobuline om als grondslag te dienen voor de eventueel noodzakelijke nacontrole op de preventieve werkzaamheid van de immunoglobuline door middel van een tweede hemagglutinatieremmingsproef.

Op deze manier werd in Eindhoven eenmaal een seroconversie (van < 1:8 naar 1:64) gevonden bij een gravida met volgens haar zeggen een gering maculopapuleus (?) exantheem met rillerigheid op de 24e dag na het rubella-contact. De toediening van 15 ml normale immunoglobuline en bloedafname voor het eerste serologisch onderzoek geschieden in dit geval daags na het contact! Het tweede bloedmonster werd op de 30e dag na het contact verkregen. De zwangerschap werd onderbroken. Er vond geen onderzoek plaats van de vrucht.

Ik zou er daarom op willen wijzen dat anti-rubella-immunoglobuline altijd met serologische controle dient te worden toegepast. Hiervan is nog lang niet altijd sprake.

Literatuur: DEKKING, F. (1973) *Ned. T. Geneesk.* 117, 1474. — HUISMAN, J. (1973) *Ned. T. Geneesk.* 117, 1832.

Son, december 1973

G. H. ESKES, arts
GG en GD Eindhoven